

TEXT 1

Dos-cents dotze i dos-cents tretze

Dues notes a peu de pàgina s'havien enamorat. Com que vivien en pàgines encarades –la 212 i la 213–, eren felices a la llibreria, sense cap altre contratemps que alguna mà fullejadora d'un possible comprador. Però un estudiant s'endugué el llibre i començaren a passar estones separades. Un dia l'estudiant en subratllà una i l'altra es va enfadar: "No m'agrada que et pintis", digué, i tingueren una baralla. Feia una setmana que no es parlaven quan l'estudiant deixà obert el llibre entre ambdues pàgines per anar a comprar tabac i fou atropellat per un cotxe. El pare del xicot volgué conservar per sempre la seva cambra tal com ell l'havia deixada: la cadira una mica separada de la taula, el cendrer ple de burilles, el llibre obert entre les pàgines 212 i 213...

JOSEP V. MARQUÉS, *Amors impossibles*

1. Destria l'estructura del text i assenyala el plantejament, el nus i el desenllaç. Segueix un ordre lineal?

TEXT 2

Vaig despertar-me molt aviat, em vaig rentar, i vaig anar a buscar la capsa de les fotografies. Vaig fer un piló amb totes les fotos teves i totes les que hi érem tots dos, i vaig treure del calaix totes les cartes i els papers que m'havies escrit. Ho vaig agafar tot i ho vaig portar a la cuina. Vaig esparracar les teves cartes sense treure-les del sobre, i vaig anar deixant els trossos a dintre de l'aigüera. Després vaig estripar pel mig totes les fotos. I tot plegat va quedar com un munt de bocins de colors sobre el blanc del marbre de la pica. Pel celobert arribava claror d'estiu i olor de cafè i soroll de dia que comença. Hi vaig abocar, a raig, tota l'ampolla d'esperit de vi, i ho vaig encendre. Va pujar de sobte, amb fúria, una flama blava i vermella que es dreçava segura i forta al meu davant. Vaig recular un moment, i després m'hi vaig tornar a acostar i em vaig quedar mirant el foc molt fixament. Hi havia petites parts de tu i de mi en un mateix tros. Hi havia trossos de paraules d'amor que m'havies escrit. I tots aquests bocins primer es veien clars. Però després, a penes hi va tocar la flama, se't va arrugar la cara i se't va trencar el cos i van quedar grocs els teus mots i es van cremar les mans que m'abraçaven. No vaig apartar els ulls i vaig veure que al cap de poc tot aquell munt de tu no era més que un gruix de cendra molla enganxada als costats i al fons de l'aigüera. La mica de fum va sortir per la finestra i es va barrejar, com un no res, amb l'aire del carrer.

MARIA MERCÈ ROCA, *Com un no res*

2. Llegeix el text 2 i explica les principals accions que s'hi narren.
3. Assenyala els verbs d'acció i destria els elements descriptius. Quin tipus de seqüència (narrativa o descriptiva) domina en aquest relat?

4. Explica com interpretes el sentit de l'expressió "com un no res", que apareix al final del text.

TEXT 3

Qui no et conegui que et compri

Segons la rondalla, una vegada un bon pagès anava per la fira menant un ase. Uns estudiants que anaven curts de diners van tractar de veure si li podien robar la bèstia. Mentre el camperol caminava tot distret, sense que ho advertís li van treure el cabestre del ruc; un dels estudiants se'l va posar, mentre els altres fugien amb l'ase. En adonar-se que el ruc no caminava amb el ritme acostumat, el pagès es va girar i va veure que, en lloc d'un ruc, menava un home. L'estudiant se li va agenollar als peus i, mig plorant, li demanà perdó. Li contà que era un estudiant molt mal aplicat i que, en càstig a la seva ruqueria, fou condemnat a tornar-se ase durant un llarg termini d'anys, que el termini aleshores acabava, i tornava, per tant, a la condició d'home. El pagès va creure la facècia, va demanar perdó a l'estudiant per les garrotades que li havia donat mentre havia estat el seu amo i el va acomiadar.

Els estudiants van córrer a vendre's l'ase, i el pobre pagès, en trobar-se sense, determinà de comprar-ne un altre. Rondant per la fira, trobà en una parada, l'ase que li acabaven de robar, i pensà que havien tornat a castigar el mal estudiant per desaplicat i que, si el comprava, passat cert temps tornaria a quedar-se sense ruc. I s'acostà a l'orella de la bestiola, que en veure'l, tota s'estarrufà, i li va dir a cau d'orella:

-Qui no et conegui que et compri!

JOAN AMADES, *Folklore de Catalunya* (adaptació)

5. Fes un resum dels fets i digues el tipus d'estructura del relat.
6. Fixa't que la rondalla diu que l'estudiant va ser condemnat a fer de ruc perquè era "desaplicat". Explica el significat de cada un dels adjectius següents i assenyala els que indiquin qualitats positives:
- eficient – dropo – polit – inconstant – atent – tenaç – net – distret – puntual – negligent – maldestre – mandrós – diligent – complidor – desordenat

TEXT 4

I de sobte s'adonaren d'una meravellosa bogeria de colors que dominava el cel, damunt la Dragonera. El sol s'acabava d'amagar darrere el puig dels Ocells de la Dragonera llançant cap a dalt un ventall de raigs que xocaven contra els núvols, els traspassaven, i es perdien cel amunt. Els núvols grisos es tenyien de blancor, de carbassa i d'una foscor blavenca, amb rapidesa, segons canviava la lluminositat del sol a cada cantell del puig. Al nord i a ponent llengües roges, senyal de vent, semblaven espectres de fi del món. Era la fabulosa posta de sol de la Dragonera, la punxeguda serra que emergeix de les aigües i que, en aquelles hores i mentre governa tot els cels, es projecta en fosc triangle damunt les aigües.

BALTASAR PORCEL, *La lluna i el Cala Llamp* (adaptació)

7. Digues què es descriu en el text 4 i explica quina impressió transmet aquesta descripció.

8. Busca sinònims dels mots següents en el text 4:

tonalitats

taronja

fantasmes

turó

blavosa

sobresurt

9. Determina la relació del personatge amb l'espai.

TEXT 5

Odiava aquets llit com un naufrag odia el mar. Odiava els llençols, que l'empresonaven fins al punt de no deixar-li moure ni mans ni peus. I odiava també la cambra perquè li feia por.

JOHN LE CARRÉ, *Trucada per al mort*

TEXT 6

Fa poc, per correu aeri, vaig rebre una invitació a un casament que se celebrarà a Anglaterra el 18 d'abril. És un casament per assistir al qual donaria molt i, al principi, quan va arribar la invitació vaig pensar que podria fer el viatge en avió, i els calés que els bombin. Però des d'aleshores he discutit l'afer bastant a fons amb la meva dona, una noia impressionantment assenyada, i hem decidit que no hi aniria; essencialment perquè havia oblidat del tot que la meva sogra espera amb il·lusió passar les dues últimes setmanes d'abril amb nosaltres.

J. D. SALINGER, *A Esmé, amb amor i abjecció*

TEXT 7

Eckels, sense mirar enrere, va caminar engegat cap a la vora del Viarany mentre el rifle li tremolava a les mans; va sortir del Viarany i, sense adonar-se'n, continuà caminant per la jungla. Els peus se li enfonsaven en una molsa verda. Les cames el duien i se sentia sol i aliè als fets que s'esdevenien darrere seu.

RAY BRADBURY, *El so d'un tro*

10. Llegeix els textos 5, 6 i 7 i digues, en cada cas, si qui explica la història és un narrador intern o extern. Justifica la teva resposta. Revisa els textos amb narrador extern i digues si es tracta d'un narrador objectiu o omniscient.